

Już 9 mln ha ukraińskiej ziemi ornej w rękach zachodnich inwestorów

22 września 2023

Często mówi się, że ukraińskie zboże zalewa polski rynek. Jednak produkty rolne rosnące na Ukrainie nie koniecznie stanowią własność ukraińskich rolników. Jak podaje Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA) powołując się na raport przygotowany przez Oakland Institute „Wojna i kradzież: przejęcie gruntów rolnych Ukrainy”, wojna przyspieszyła proces przejmowania ziemi bezpośrednio przez zagraniczny kapitał oraz przez oligarchów wspieranych przez wielkie zagraniczne instytucje finansowe. Tymczasem drobni rolnicy nie posiadają żadnego wsparcia.

Rok po wybuchu wojny raport pokazuje, w jakim kierunku zmierzają przekształcenia własnościowe ukraińskiego rolnictwa. Zmierza ono do coraz większej koncentracji własności ziemi. Jak podkreśla Frédéric Mousseau, dyrektor Oakland Institute, choć Ukraina znajduje się w centrum światowej polityki i zainteresowania mediów, niewiele mówi się, kto kontroluje ziemię w kraju uważanym za śpichlerz Europy. Jego zdaniem od

poznania tego problemu zależy zrozumienie, o jaką stawkę toczy się ta wojna.

Całkowita powierzchnia gruntów kontrolowanych przez oligarchów, skorumpowanych właścicieli i wielkie spółki rolnicze wynosi – według twórców raportu ponad 9 milionów hektarów. Stanowi to ponad 28 procent ukraińskich gruntów ornych. W tej grupie gruntów największymi właścicielami są oligarchowie i zagraniczne podmioty zarejestrowane głównie w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej. Są też podmioty z innych obszarów świata, na przykład z Arabii Saudyjskiej.

Część oligarchów posiadających ziemię otwarła się na współpracę z zachodnimi bankami i funduszami inwestycyjnymi. Dzięki temu stały się one ważnymi udziałowcami w podmiotach, które posiadają ziemię, a które formalnie należą do obywateli Ukrainy. Duża część ukraińskich właścicieli ziemi jest też poważnie zadłużona w zachodnich bankach i funduszach inwestycyjnych, najbardziej w Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Banku Światowym.

Jak podkreśla się w raporcie, zachodnie zaangażowanie finansowe w ukraińskie rolnictwo wiąże się z radykalnym programem restrukturyzacji tamtejszego rolnictwa. Wiązała się z nim wielkoskalowa prywatyzacja i stworzenie rynku obrotu ziemią. Program został formalnie zatwierdzony przez obecnego prezydenta Wołodymyra Zełenskigo w 2020 roku. Działo się to wbrew większości obywateli i specjalistów, którzy obawiali się, że spowoduje on zwiększenie korupcji i wzmocnienie kontroli wielkich posiadaczy nad ziemią uprawną.

Te obawy okazały się uzasadnione, ponieważ wielcy posiadacze mogli korzystać z kredytowania zachodnich instytucji finansowych. Dodatkowo zachodnie podmioty stały się udziałowcami firm należących do oligarchów. Drobnicy rolnicy, których działalność jest kluczowa dla zaopatrzenia kraju w żywność, nie otrzymywali w tym czasie żadnego wsparcia. Obecnie w warunkach wojny przewaga wielkich właścicieli

jeszcze wzrosła. Doprowadzi to – zdaniem twórców raportu – do dalszej konsolidacji własności rolnej w rękach wielkich właścicieli.

Zagrożeniem dla ukraińskiego rolnictwa jest również ogromne zadłużenie. Zachodnie instytucje finansowe wykorzystują je jako dźwignię do promowania dalszej prywatyzacji i liberalizacji w tym rynku obrotu ziemi podczas powojennej odbudowy. Będzie to miało negatywne skutki dla Ukrainy.

Już teraz zagraniczne instytucje finansowe wspierają konsolidację własności ziemi w rękach oligarchów i zagranicznych podmiotów. Autorzy raportu apelują więc do ukraińskiego rządu i zachodnich instytucji finansowych, by wsłuchały się w głos obywateli, naukowców i rolników, którzy żądają ograniczeń na rynku nieruchomości rolnych i zawieszenia wprowadzonych w 2020 roku przepisów umożliwiających jej swobodny obrót. Priorytetem powinno stać się stworzenie modelu rolnictwa, które nie jest zdominowane przez wielkich posiadaczy krajowych i zagranicznych oraz uwolnione od korupcji. Rolnictwo ma służyć dobru wszystkich obywateli. Ta idea powinna przyświecać powojennej odbudowie kraju.

Autorstwo: Wojciech Ostrowski

Na podstawie: OCHA Reliefweb

Zdjęcie: [ales_kartal](#) (CC0)

Źródło: [MagazynFakty.pl](#)